

**REDACTIUNEA,**  
Administrațiunea și Tipografia.  
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.  
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscriptele nu se retrimit.

INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:  
In Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emmerich Lasser.  
Helmrich Schalsk. Rudolf Mosas.  
A. Oppelke Nachf. Anton Oppelk.  
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroly & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicații mai dese după tarifă și învoială.

DECLAMARE pe pagină a 8.a o serie 10 cr. sau 30 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U I L X I .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.  
Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.  
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 8 franci.  
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov  
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 80, etajiu I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 230.

Brașov, Miercuri 21 Octomvre (2 Noemvre).

1898.

## Primul pas.

Din împărțirile, ce le-am publicat ieri, ne este cunoscut, că primul pas în meritul marelui cestiunii a organizării autonomiei bisericești catolice din Ungaria s'a făcut deja. Subcomisiunea, căreia i-s'a încredințat elaborarea proiectului de organizare a autonomiei, și-a terminat lucrările și proiectul elaborat de ea l'a și înaintat locurilor competente superioare.

Acest proiect este de o importanță deosebită, căci el are să formeze baza discuțiilor viitoare și, întru cât ne privește pe noi Români, ne arată în mod hotărât și categoric, că pregătirile pentru organizarea autonomiei catolice merg așii în aceeași direcție, în care au mers și la anul 1871, având ca țintă răpirea independenței bisericești a unui milion și mai bine de Români greco-uniți și fuzionarea lor într-o biserică catolică maghiară cu caracter național.

După asiguările de până acum, în proiectul menționatei subcomisiunii biserica română unită e contopită în organismul bisericești latine. Va să zică sub-comisiunea n'a ținut seamă nici de memorandele, ce arhiepiscopul bisericești române unite, după cum asigură foia bisericească din Blașiu, le-au înaintat monarhului, primatului și guvernului, conform hotărârii aduse în întrunirea lor din anul trecut, nici de protestele ridicate de credincioșii acestei bisericești în memorabila conferință dela Clușiu. Membrii subcomisiunii au rămas, în ce privește subjugarea bisericești române unite și despoierea ei de independență, întru toate credincioșii liniei trase prin elaboratorul congrasional din 1871.

Ni se pare foarte mare probabilitatea, că monstruosul atentat, ce se urzește contra neatârării bisericești și prin ea contra naționalității Românilor uniți, este motivul principal, care a făcut posibilă mijlocirea unei înțelegeri între Maghiarii catolici și guvern, care de altminterea, precum bine ne este cunoscut, luase o atitudine ostilă față de tendințele de organizare a autonomiei catolice, așa că la început înșiși catolicii maghiari se îndoiau mult în succesul năzuințelor lor.

După-cum reese însă acum din declarațiunile, ce episcopul Majlath le-a făcut la Clușiu cu ocaziunea deschiderei adunării generale a Statului catolic din Ardeal, lucrurile s'au schimbat și neînțelegerile ivite la început între catolicii unguri și între guvern s'au mai aplanat. Altfel nu s'ar fi putut, ca episcopul să-și exprime cu atâta hotărâre speranța, că „autonomia se va face, pe lângă toate pedecile, ce i-s'au pus în cale, — și încă se va face într'un spirit mult mai bisericesc, de cum era să se facă după proiectul din 1870“.

Se vede de aci, că episcopul Majlath consideră proiectul de mai sus al sub-comisiunii aproape ca hotărâtor. De aceea cu laudă a făcut amintire de acordul de vederi, în care au căzut membrii sub-comisiunii în cestiunea proiectului elaborat de ei, după care proiect drepturile autonome ale bisericești romano-catolice din Ardeal se mențin și pentru viitor în totă întregitatea lor.

Fiind vorba de ai lor, membrii sub-comisiunii au știut așa-dără să fiă cu cruțare. Drepturile autonome ale bisericești catolice din Ardeal vor rămâne respectate. În schimb însă

vor să se revanșeze prin încălcarea drepturilor de independență ale bisericești române unite și prin răpirea libertății ei.

Dăr ori-cum s'ar fi făcut înțelegerea între catolicii unguri și între guvern, ei vor trebui să țină seamă, că n'au de-a face cu un element mort, asupra căruia se pôtă dispune după plac.

Biserica română unită e formată din credincioșii români, cari nu vor pute lăsa niciodată, ca biserica lor să fiă despoiată de caracterul său național, care formeză temeliiile existenței sale.

**Episcopul Majlath despre autonomia catolică.** În vorbirea, cu care episcopul romano-catolic al Ardealului a deschis adunarea generală a Statului catolic din Ardeal, a amintit și despre autonomia catolică. Etă cum s'a exprimat el:

„Privim cu speranță în viitor. Proiectul lucrat de subcomisiunea de nouă, ce a fost alesă de comisiunea regnicolară pentru autonomia catolică, nu-l putem supune unei analize, dăr totuși fiă-mi permis a da expresiune speranței mele, că autonomia se face; pe lângă toate greutățile, ce i s'au pus în cale, ea se va înfăptui, și încă într'un spirit mult mai bisericesc, de cum era cea proiectată în anii 1870. Acesta e meritul bărbaților acolora, cari fiind aleși în subcomisiunea de nouă, au știut să renunțe pôte chiar și la vederile lor individuale, și au prezentat proiectul lucrat de ei comisiunii de 27 în deplin acord de vederi. Subcomisiunea de 9 dorește să rămână nealterate drepturile autonome ale Statului catolic din Ardeal, aceste drepturi nu le-a atins întru nimic... Atăta putem spune despre lucrările subcomisiunii de 9, celelalte le va rezolva comisiunea de 27 și dieta“.

## Clubul român bucovinean.

Ultimele alegeri din Bucovina, la care guvernul și organele lui au purtat o campanie puțin onorifică în contra candidaților români, a dat în timpul din urmă material de discuțiune în presa germană din imperiu. S'a lansat din unele părți chiar părerea, că pășirea guvernului față cu România a dat subiect de meditațiune asupra raportului în care se află deputații români din parlamentul central față cu contele Thun, și s'a exprimat convingerea, că România s'ar pregăti a-și schimba atitudinea și a întorče spatele contelui Thun, care a suferit să fie bruscați candidații partidului român tocmai într'un timp, când aceștia au dat dovadă de sinceritatea lor față cu guvernul central.

O voce de acest fel găsim și în „Ostdeutsche Rundschau“ din Cernăuți, care a publicat zilele trecute un fel de apel către clubul român bucovinean, în care zice:

„Românii, cari au primit pe contele Thun ca moștenire a lui Badeni, se pare că s'au certat cu ilustrul lor patron. Cel puțin e sigur, că la alegerile de deputat, întâmplare de curând în Bucovina, le-a jucat o festă (le-a făcut un „Streich“ rău). Deputatul Popovici numai cu mare necaz a scăpat de fatalitatea, care îi era pregătită de căpitania cercuală din Dorna, pe când baron Hormuzaki a rămas pe jos. Nu este nici o îndoială, că în Bucovina, vecinașă cu țera fâimășă Galizia, unde se întâmplă abuzuri la alegeri, la ultimele alegeri s'au întâmplat lucruri, cari nu servesc guvernului spre onore. Acele lucruri au servit, ca obiect de interpelațiune a D-rului Popovici către ministrul președinte, ca conducătorul ministerului de interne. Se și susține, că în micul club ro-

## Bibliografia vechiă.

(6) (Urmare).

### In zbor tremătarea lu Iacob.

(C. I. V. 1) Iacob, zeului și domnului lu Is. Chtos șerb. adoăsprădece semențe ces intru sēmēnătură (v. 2) să se bucure întru totă bucuria să aveți frații miei, când în ispite cădeveți în tôte chipurile (v. 3) să știți, că ispitele sunt ale vōstre credințe, să faceți răbdare. (v. 4) Ce răbdarea, lucru de sfășit să aibă, de să fiți de sfășit și tot întregi și nelăsați de nemică. (v. 5) E să ar fi nescine de voi lăsat de înțelepciuni, să cēră dela dătătoriu dumnezeu tuturor prost și neinpūtătoriu și daseva lui.

(C. II. V. 14) Carele folosue frații miei să credință grăesce nescine, că are, e lucru nare, au dōră pôte credința numai spăsi el.

V. 16—17. E se șar vedē fratesū sau sorusa goli fiind, și lăsați de a zilei hrană fiind, ore ziceiva nescine de voi, dute cu pace încă rēscete și te sātūră, ce nu i va da ce ar vrē trupul, deci ce folosue, așa și credința, să lucru nu avure moartă este de sineși.

(C. III. V. 4—5). Adecă corabia cât fiind, și de iute vântu adăpostim, intorcându-se cu mică orămiță, cum va vrē se o porpescă derepteză-o, așa și limba mică bucața este și fōrte laudă-se, etă puținel foc și câtă fire arde.

### Cartea lui Iacob apostol.

(I. V. 1.) Iacob sluga lui Dumnezeu și a domnului Is. Chtos a 12 semențe rēschirate, inchinaciune.

V. 2. Mare bucurie să aveți frații miei, când cădeți în multe feluri de ispite.

V. 3. Șciind, că ispita credinții vōstre lucrēză răbdare.

V. 4. Eră răbdarea să aibă lucru de sēvērșit, ce să fiți de sēvērșit și întregi, întru nemică lipsiți.

V. 5. Eră să este cineva lipsit de înțelepciune, să o cēră dela Dumnezeu carele o dă tuturor din destul, fără infruntare: și daisevă lui.

C. II. V. 14. Că ce folosui frații miei, de va zice cineva, că are credință, eră fapte nare? au poatel credința spăsi pre el.

16—17. Eră de vor fi fratele sēu sora goli și în tôte zilele vor fi lipsiți de hrană: și le va zice cineva dintre voi: pasă în pace încălzescete și te sātūră: și nu le va da lor de carele le lipsescu trupului, ce folos va fi? Așa și credința să nu va avē fapte moartă întru eos.

C. III. V. 4—5. Și etă corăbiile cătus de marī, și de vânturi tari se invăluiesc, ce încă cu o crāmă mică cărmaciul le întorče încătrăni voia. Așa și limba mie medulariū și cu marī se falesce, etă puținel foc mare pădure aprinde.

### Cartea cea sebornicēscă a sf. apostol Iacob.

V. 1. Iacob robul lui Dumnezeu și al Domnului Is. Chtos: celor 12 neamuri, care sunt întru respire, bucurie.

V. 2. Toată bucuria să aveți frații miei, când cădeți în multe feluri de ispite.

V. 3. Șciind, că ispita credinții vōstre lucrēză răbdare.

V. 4. Eră răbdarea lucru de sēvērșit se aibă, ce să fiți de sēvērșit, întregi și întru nemică lipsiți.

V. 5. Și de este cineva dintre voi lipsit de înțelepciune, se cēră dela Dumnezeu, carele dă tuturor cu dreptul, și nu infruntă, și se va da lui.

C. II. V. 14. Ce folos este frații miei, de ar zice cineva, că are credință, eră fapte nu are? au pôte credința să l mântuēscă pre el?

V. 16—17. Că de va fi fratele, sau sora goli, și lipsiți de hrana cea de tôte zilele, și ar zice lor cineva dintre voi, mergeți cu pace încălziviți și vē sāturați și nu le-ar da lor cele de trebă trupului, ce folos ar fi? Așa și credința decă nu are fapte moartă este întru sine.

C. III. V. 4—5. Etă și corăbiile marī fiind, și de iuți vânturi împingându-se se intorc cu o crāmă mică în cotro voiesce pornirea cărmaciului, așa și limba mie medulariū este și marī se laudă. Este puținel foc câtă materiă aprinde.

(Va urma.)

mănesc s'au iscat scene furtunose, și că d-lui Lupul nu i-ar fi succes a aplana diferențele iscate. Pote că totu-și în ora a 12-a îi va succeda clubului român a-și veni în orî, și a vedea în ce poziție falsă se află stănd în societatea sclavilor și a glótelor feudallilor. Cel puțin elementele tinere, despre ale căror sentimente liberale se vorbea mult odinioară, după experiențele făcute să se întorcă acum cu onóre (să se pocăiescă).

Inregistrând vocea organului german, organul Cehilor bătrâni „Politik“ din Praga face observarea, că deși e adevărat, că guvernul țării din Bucovina a bruscat pe Români cu ocaziunea ultimelor alegeri într'un mod necorespunzător și neiertat, totu-și clubul român va lua de sigur în considerare improvisațiunile baronului Bourguignon.

Cu alte cuvinte toia cehă admite, că Românii vor tăce și vor răbda, atribuind nedreptățile ce li s'au făcut, singur neorientării presidentului țării. Bourguignon ar trebui însă să-și reamintescă tristul rol al faimosului Pace, și a-se feri de a cădea în cursele ce i-le pun organele subalterne, conduse de politica de gașcă și de coterii, cu care mergând alături nu poate decât să-și atragă urgisirea Românilor și să creze precedentă fatale pentru liniștea și pacea din țera frumósă a lui Dragoș.

## Situația în Austria.

(Desfacerea alianței opoziționale germane.)

În Austria s'a întâmplat în zilele din urmă un fapt remarcabil din punct de vedere al grupărilor de partid. Două dintre partidele germane au luat deciziuni însemnate, în ceea-ce privește activitatea conferenței presidentilor de cluburi. Partidul german progresist a lansat un comunicat, prin care declară desființată activitatea conferenței presidentilor de cluburi, ca organ tactic comun.

Mult mai precis se pronunță partidul german popular. Printr'un comunicat aduce la cunoștință, că acest partid a decis, să repășescă din coferența comună a presidentilor de cluburi, dăr tot-odată declară, că va proceda unitar cu toate partidele germane.

În fața acestui comunicat partidul creștin-social (antisemiții) declară, că densii privesc solidaritatea germană, ca desființată, din care cauză social-creștinii vor intra din când în când în tratări cu celelalte partide opoziționale.

Astfel de comunicat a dat și partidul catolic popular, enunțând, că consideră ca prima sa problemă progresul cultural și poziția de mare putere a monarhiei, căutând sub scutul acesta să promoveze, independent de guvern, toate interesele religioase, culturale, economice și naționale ale regatelor și țărilor, în toate direcțiunile. Acest partid va sprijini dăr guvernul, numai intru cât atitudinea guvernului va fi de acord cu această problemă. Clubul regretă luptele naționale și stă pe punctul de vedere al egalei îndreptățiri a tuturor națiunilor, reprobând tendințele radicale.

Comunicatele acestea maschază în cuvinte frumos sunătoare descompunerea solidarității partidelor coalizate din stânga germană.

De când s'a întâmplat această descumpenere mascată, guvernul se pòrtă cu speranța, că îi va succeda a face pactul vamal și comercial. El se sprijinesc pe voturile Cehilor, Polonilor, Slovenilor și ale partidului popular catolic; apoi pe voturile marilor proprietari germani constituționali ai grupului așa numit Mauthner, precum și pe voturile Italianilor. Conte Thun ar avé o majoritate, cu care negreșit ar pute să biruască pe opozițional.

Se dice, că atât Cehii, cât și Slovenii și-au scărît pretensiunile lor față cu contele Thun, care să fi amenințat cu dizolvarea parlamentului, dacă nu se vor supune. Amenințarea acesta i-ar fi succes,

așa că Thun pòte să mai continue cu experimentele.

De altă parte însă se nutrește temerea, că partidele germane desbinându-se, fie-care din ele va începe obstrucțiunea în desbaterile subcomisiunilor pentru pact. Desbaterea acesta se va începe Joi în 3 l. c. În subcomisiune se vor pronunța erăș discursuri lungi, fiecare deputat are dreptul de a vorbi de câte ori voesc și a propune modificări, așa încât din proiectul original pòte să rămână numai o parte neînsemnată. Guvernul este pregătit la acesta, și lui îi rămâne vecinic refugiul disolvării parlamentului.

Deocamdată acesta este icóna situației în Austria. Nimic clar nu se pòte vedea în ea.

## Lupta în contra lui Banffy.

(Dieta din Peșta).

Sedinta dela 28 Octomvre. La ordinea zilei punerea proiectului de indemnitate în desbatere. După primul orator Biro L — care a declarat, că lupta opoziției este îndreptățită, atunci când partida dela guvern, în virtutea majorității sale, consideră mandatul de deputat, ca un mijloc de a face carieră financiară, — a luat cuvântul deputatul apponyist

I. Wittmann: Ministrul-președinte a dis, că góna, ce s'a pornit contra individualității sale, nu-l va convinge. Dăr atunci ce pòte să-l convingă? Opoziția vede, că în partida guvernului a perit conștiința bărbătescă, dimpreună cu sentimentul de datorie față de patrie. Ea are deci grava datorie, de a face tot posibilul a trânti guvernul și sistemul de ađi, dacă se pòte aici în cameră, dacă nu se pòte, atunci afară de parlament. Numeroși deputați din partida dela guvern au indemnizat la acesta pe partida „națională“. Noi nu vom suferi, ca partida dela putere să domnescă și mai departe, confiscând averea țării și bunurile „națiunii“, cum a făcut de 30 de ani. Lupta afară de parlament am amânato până acum, fiind-că șciam, că capacitatea lui Banffy va scăde în măsura serioșității problemelor, ce i-se impun. Dăr acum n'a eșit la ivelă numai incapacitatea și slăbiciunea lui Banffy, ci și lipsa lui de sentiment pentru interesele naționale.

Lămuresc apoi atitudinea opoziției din punct de vedere economic. Spune mai departe, că pe timpul alegerii sale de deputat, vice spanul Aradului a chiămat la sine pe 28 notari și a pretins să voteze în contra lui Wittmann. Atunci unul mai bătrân a dis: „E imposibil, deore-ce ne-am dat cuvântul lui Wittmann“. Vice-spanul s'a rēstit cătră ei dicēnd: „Eh, d-vóstrē sunteți ómenți dubioși“ (Mare sgomot! Justh: Krivány a fost mai vrednic de încredere). Când se desbătea primul provisoriu, nu aveam nici o încredere în Banffy; ér când colegii săi din partid l'au întreat, că óre cinstea și respectul politic nu-l obligă pe ministrul-președinte a ține cuvântul dat lui Apponyi și opoziției, a răspuns: „Cinstea și respectul politic nu-l obligă, decât pe acela, care le are“...

Nu există pe continent, ba pòte în lumea întregă națiune și țera, care ar sta în raporturi atât de triste, ca Ungaria. La noi nu pòte domni, decât acea direcție politică, acel guvern și acei bărbați de cabinet, cari sunt temeinic probați, că în timpuri de crisă nu vor servi interesele maghiare, ci interesele austriace. Insuși faptul, că actualul ministru-președinte a fost numit în postul ce ocupă, adevăresc acesta. Dăr adevăresc și faptele lui Banffy, și tot ceea-ce se petrece de un an de zile între Viena și Budapeșta. Se dice, că în partida guvernului mai sunt 50 de membri, cari nu depind dela Banffy și păstrează fidel moștenirea lui Deak. Dăr când vréu acești domni, să o și apere? Oratorul rógă pe Coloman Szell, să mergă înaintea corónei, să depingă icóna fidelă a situației, să spună, că aici stă în fruntea afacerilor un ministru-președinte, care vatămă legea, constituția, cinstea politică și morală, și să o rógă să creze raporturi mai bune, ori prin di-

solvarea parlamentului, ori prin aducerea la guvern a bărbaților, cari despre cinstea politică au alte vederi. Dacă Szell n'o face acesta, facă-o opoziția. Nu primesc ordinea de zi.

Fr. Bolgar: Numai politiceii ministrului-președinte putem mulțami, că poziția de mare putere a monarhiei s'a sguduit, că în statele triplei alianțe se ridică vocă despre neîncrederea față cu alianța noastră. Peste tot locul incurcături. Politica șovăitoare și lașă a lui Banffy sgudue și constituția armatei. Dacă din desbatere devine obstrucțiune, singur ministrul-președinte e cauza; ađi obstrucțiune nu există. Din partea opoziției n'au vorbit, decât numai 17 membri. Ce a făcut însă d-l Banffy? (Ivanka: A miștit!) A cerut indemnitate cu scopuri ascunse, dăr n'a cerut-o ca de obicei în Decemvre, ci în Octomvre. Vorbitorul propune, ca indemnitatea să nu se desbată până în Decemvre. În timpul acesta ministrul-președinte se va pute pronunța asupra afacerii cuotei; ba se va pute purifica și în afacerea Dessewffy.

Nic. Lakatos: După părerea mea ministrul-președinte suferă de bôla de rac; cel mai primejdios dintre bólele racului este însă Austriacul (az oszt-rák). De acesta suferă d-l Banffy, care pòte, că de origine este Ungur, însă e sigur, că l'a lăptat o doică austriacă. Cu ocazia imormentării lui Kossuth a fugit, mai apoi a dis, că stégul unguresc e o sdrēnță. Prin asta el și-a negat patria, el, care lasă pe bătrâni honveđi să móră de fóme, dăr dă pensie lui Axentie Severu și lui Francici, cari nu merită, decât furci.

Președintele: Poți spune acest lucru și cu alte cuvinte.

Lakatos: D'apoi în 1848 n'au fost ei judecați la furci? Să nu dea Dumnezeu să mai vină vremurile dela finea lui 1849, căci ministrul-președinte s'ar ține de garda lui Hayvan și ar spândura întregă partida independentă. A doua bôla a ministrului-președinte e, că i-s'a smintit memoria, de unde urmază muiare de creeri, ba chiar și casa de nebuni. Ar fi mai bine, dacă d-l ministru-președinte s'ar duce la Solnoc-Dobăca, noi i-am vota o mare pensie, ca să-și odihnescă creeri.

În fine vorbitorul spune, că sistemul dominant ađi în Ungaria este un arbitriu îmbrăcat în mantauă constituțională, el e cel mai periculos, fiind-că se razimă pe moravurile corupte. Apoi provócă pe cei din drépta să se ridice măcar unul, care n'ar vota urcarea cuotei, și pe cel ce se va ridica, îl va fotografia. Ei, dăr nici unul nu se ridică? Un ministru-președinte, care are despre onóre astfel de concepte, nu ne trebuie, și acestui ministru-președinte austriac, ascuns în piele ungurescă, îi strig în limba lui: *Abdanken!*

Sedinta dela 29 Octomvre a fost viforósă. Cel dintăi vorbitor fú kossuthistul Marjai, care anunță alianța de arme între independenți și apponyști. Frey din partida lui Apponyi fú pișcător ca hrēnul în în cuvintele, ce le-a adresat guvernului; el dovedi, că Banffy și-a călcat cuvântul dat, și a dat deja motive temeinice, ca nimeni să nu mai aibă încrederea în el. Frey a mai constatat, că sunt în partida guvernului membri, cari nu din convingere sunt guvernamentali, ci din interese. Rakovszky intrerupe dicēnd, că de talia acestora e și Szentiványi Coloman, care în ciclul trecut era apponyist și lupta contra lui Banffy. Szentiványi se apără dicēnd, că cu trup și suflet este guvernamental. Opoziția îl luă în ris, ér Zmeskal din partida populară i a strigat: „Spune pe cuvântul d-tale de onóre, căți bani ai primit“. De aici se născu un vifor, care cuprinse întregă Camera. De ambe părțile deputații săriră pe podin și cu fețe aprinse se amenințau. Ivanka, Rakovszky, Szentiványi Arpad și Biro grăbiră la băncile guvernamentallilor și cu ochi de lup se fixau unii pe alții. Din toate părțile se auđiau strigate și apostrofări, și băncile sunau de tropotul celor înfuriați. În mijlocul sgomotului asurđitor Kubinyi dise lui Zmeskal: „Dăr cinstit lucru este, a juca în opinie înaintea alegătorilor?“ — „Tu Kubinyi, nu striga, tu ai

fost deja în toate partidele“, dise Lakatos. Cei ce încunjurau pe Kubinyi șoptiră acestuia, cu aluziune la Zmeskal: „Tatăl său a fost husarul lui Bach“. Lakatos cređu, că lui îi sună aceste vorbe; furios el strigă: „Obraznic, mișel, ticălos este cel-ce cutěză a dice, că eu am fost husarul lui Bach“. De aici se născu un sgomot și mai mare, căruia președintele i-a făcut sfirșit prin aceea, că a ridicat ședința.

La finea ședinței, președintele a făcut propunerea, ca până Joi să nu se țină ședință.

Comedia se va continua dăr Joi. Până atunci ambe părțile se vor mai gândi și rēsgândi, ce e de făcut.

## „Greco-cat. Ruteni și greco-cat. Români“.

Ministrul de interne Perczel a adus un decis important în cestiunea înmatriculării nou născuților greco-catolici Ruteni și greco-catolici Români. Decisul ministrului de interne, adus în înțelegere cu ministrul de culte, are pretenția de a „clarifica“ o cestiune controversă, care ne privește de aproape și pe noi Români.

Un inspector de matricule de stat a făcut cunoscut ministrului, că unii conducători de matricule însemnă în matriculă religia copiilor născuți din părinți greco-catolici ruteni și greco-catolici români, cu cuvintele „greco-catolic ruten“ și „greco-catolic român“.

Ministrul Perczel, mai marele noilor „popi cu pinteni“, dice în decisul său, că procedura acestă „nu pòte fi de loc considerată, ca motivată și regulamentară“, trebuie deci să se abandoneze „fiind-că — dice ministrul — dreptul nostru public nu cunoșce decât deosebirile după ritul latin, grecesc și armean, ér nici decât și clasificarea rutenă și română a ritului grecesc“. Subgrupările acestea arată numai deosebirea limbei liturgice, rămânând însă identitatea ritului.

Din această abandonare a clasificării — continuă d-l Perczel — nu se pot ivi greutăți nici în praxă, deore-ce stabilit fiind, că copiii de gen bărbătesc ai părinților catolici aparținători diferitelor rituri, urmază tot-deuna religia tătănilor — acesta lămuresc pe deplin partidele interesate în direcțiunea, că la care classă a ritului grecesc trebuie să considere pe copiii lor.

Decisul ministrului însă are un punct, care nu pòte fi trecut cu vederea. În sinul greco-catolicilor, dice el, sunt mulți, cari în loc de liturghia română, ori rutenă, cer introducerea liturghiei maghiare. „Această liturghie nefiind recunoscută până acum, în cazul clasificării din cestiune grupul maghiar al greco-catolicilor ar fi să se califice în matricule ca Ruteni, ori Români, — ceea-ce e de gravă însemnătate în urmările ei și stă în contradicțiunea cu starea faptică“.

Cuvintele acestea din decisul ministrului lovesc cuiul în cap. El arată, că pe cei dela stăpânire îi dore în cazul de față singur și numai de viitorul bisericeii greco-catolice maghiare, pe care vor s'o creze prin maghiarisarea Românilor și Rutenilor greco-catolici din ținuturile nord-ostice ale Ungariei, de prin Ugocea, Maramurș, Sătmarec etc.

„Vlădica“ Perczel poruncescă să nu se mai facă deosebire în matricule între Români greco-catolici și Ruteni greco-catolici, dăr cine crede, că le va porunci el matriculanților maghiari să nu pună în matriculă „Unguri greco-catolici“, când va fi introdusă liturghia maghiară în noua biserică, ce vor să creze samsarii megliarismului și-i vor pune atunci Unguri cu diuimul pe Români și Ruteni, căci la asta țintesc lucrarea ascunsă a ocărmuirii, care acum pe cale bisericescă vré să ne maghiarizeze.

La totă întâmplarea, noua poruncă a ministrului, merită atențiunea cercurilor noastre eclesiastice.



## SCIRILE ȚILEI.

— 20 Octomvre v.

**Jurământul recruților.** Astăzi, 1 Noembrie st. n., toți recruții garnisoanei din loc au depus jurământul de fidelitate către Majestatea Sa împăratul și regele Francisc Iosif I. Acestui act i a premers oficierea serviciului divin în bisericile tuturor confesiunilor din loc, la care au asistat respectivii recruți. Pentru recruții confesiunii romano-catolice și greco-catolice s'a celebrat s. liturgiă în biserica romano-catolică, prin părintele capelan militar Dr. Teodor David, er pentru cei de confesiunea greco-orientală în biserica S-lui Nicolae din Schei, prin d-l protopresbiter Ioan Petrie, cu asistența capelanului militar Nicolae Fizeșian, care la finea serviciului divin a ținut și o cuvântare acomedată și pregătită pentru actul jurământului, îndemnând pe noii ostași la fidelitate către monarch, precum și la împlinirea conștiințoasă a datorințelor lor împreunate cu chiâmarea militară.

**O nouă prigonire.** Cetim în „Tribuna“: „D-l Nicolae Munteanu, fost învățător în comuna Gussu (lângă Sibiu), un bătrân de peste 60 ani, este luat în cercetare pentru — „Doina lui Lucaciuc“. Ci că băieții de scôla din comună au cântat și ei, la timpul său „Doina lui Lucaciuc“ și i-au aușit gendarmii, cari s'au grăbit a denunța teribila crimă de trădare. La răspundere a fost luat fostul învățător, care drept, că a fost cantor la biserică, d'er se dice, că e de cei din scôla veche, care de abia va fi scind cele opt glasuri. Bietul bătrân a fost ținut de mai multe-ori pe la tribunalul din Alba-Iulia. Investigația nu e terminată.

**Sera de cunoștință a „României June“.** Vineri în 21 l. c. a ținut societatea academică din Viena „România Jună“ serata sa de cunoștință. Ca și în anii trecuți, a succes și de astă-dată serata foarte bine, luând parte vre-o 50 persoane. Intre oșpeții prezenți s'a remarcat cu o deosebită plăcere și prezența d-lor O Turcan, Dr. Preda și prof. Filimon. Petrecerea a fost foarte animată și a ținut până târziu noaptea. Partea cea mai mare a tinerilor noi veniți la Viena o constituie Românii bucovineni. Din Transilvania sunt numai doi tineri noi veniți.

**Bancă națională în Sucéva.** Cetim în „Patria“ din Cernăuți: Stăruinței neobosite a inteligenței române din Sucéva i-a succes a aduce la îndeplinire jideia înființării unei bănci naționale, care în prima linie să satisfacă recerînțelor poporului dela țără și a orașenilor români din Sucéva. În adunarea generală constituantă ținută Joi în 27 l. c. st. n. în localitățile „Clubului Român“, s'au întrunit peste 100 de părtași, fruntași români din oraș și dela țără. La propunerea d-lui profesor gimn. Euseb. Popovici se proclamă d-l Mihaiu cav. de Pruncu ca president ad hoc, care suind scaunul presial, bineventeză cu cuvinte căldurose adunarea și dă cuvântul d-lui prof. gimn. Popovici, care espune chemarea asociațiunii, relatează despre lucrările prealabile și propune unele micș schimbări în statutele deja înregistrate la tribunalul c. r. din loc. Trecându-se apoi la alegerea funcționarilor, se aleg în directoriu domni: Mihaiu cav. de Pruncu proprietar mare în Sucéva ca president, George Rilășevschi esarch și paroch în Șcheia ca vice-president, Dumitru cav. de Popovici propr. mare în Costina, Varteres cav. de Pruncu propr. mare în Sucéva, Ion Teleaga prof. gimn. în Suceava, ca membri. În consiliul de control se aleg 9 membri cu prof. gimn. Euseb. Popovici, ca president și d-l paroch din St.-Ilie Ion cav. de Cercavșchi ca vice-president. La urmă vorbesc domni: Dr. N. Blându și prof. gimn. Teleaga cu multă căldură la adresa poporului adunat, îndemnându-l la o înțeleptă exploatare a acestei instituțiuni. Viul interes, ce l'a arătat inteligența și poporul în frunte cu aleasa sa preoțime pentru întemeierea acestei instituțiuni, semnând aprôpe 7000 fl. ca părtași și peste 25.000 fl. ca depunerii,

garantéză pe deplin reușita acestei întreprinderi, menite a spori cu tôte mijlocele bunăstarea materială din orașul și districtul Sucevei.

**Societatea „bisericescă literară Alexi-Sincai“** a clericilor români din Gherla, s'a constituit pentru anul viitor curent în 6 Octomvre n. astfel: președinte: Georgiu Maxim teol. an. IV; vice-președinte: Aurel Bungărdean teol. a III; secretar: Iosif Stan teol. a III; controlor: Eugeniu Balint teol. a IV; cassar: Victor Anderco teol. a III; bibliotecar: Teofil Varna teol. a III; notar: Ioan Brăbean teol. a II; arhivar: Ioan Aluas teol. a II.

**Deschiderea facultății de științe la Universitatea din București** s'a făcut Joi cu o deosebită solemnitate. Au fost de față aprôpe toți decanii facultăților, toți profesorii facultății de științe, un distins public și nmăroși studenți. D-l Dr. Istrati, decanul facultății de științe, a făcut o dare de semnă istorică asupra facultății și asupra populațiunii ei școlare actuale. Lucrarea d-lui Istrati a fost mult aplaudată. În urmă d-l profesor Voinov a ținut o forțe ținterasantă conferință de fiziologie, comunicând descoperiri proprii ale d-sale.

**Epidemiă în Făgăraș.** De câte-va zile în Făgăraș bântue epidemia de vërsat (bubă). În două strade ale orașului s'au ivit până acum 28 de imbolnăviri, dintre cari mai multe în familii alese ale societății. Din ordinul vice-spanului, tôte scôlele s'au închis pe timp nedeterminat; de-asemenea s'au oprit aglomerațiile de popor, prin urmare și petrecerile mai cercetate. Medicul spitalului, care se afla în concediu, a fost rechiămat prin telegramă.

**Nouă stațiuni telegrafice.** Ministrul ung. de comerț a investit cu dreptul de-a pute primi și preda telegrame oficiose și private următoarele stațiuni ale căii ferate vicinale din comitatul Tërnavai-miel: Corod-Sântmărtin, Bălăușer, Erdő-Sângeorgiu, Macfalău și Sovaräu.

**Cărțile postale-reclam sistate.** Ministrul ung. de comerț prin o ordinațiune mai nouă sisteză tôte cărțile postale de reclam, cari sunt folosite de comercianți, industriași etc. în formă de reclam cu scop de a-și face cunoscută firma.

**Dreyfus pe insula Dracului.** Un redactor al diarului „Petit Courier“ din Anvers a avut o convorbire cu un șoldat din marină, eliberat de curënd, care făcuse parte dintr'un detașament, care a stat mai multe luni la insula Dracului. Acest șoldat a vëdut pe comandantul din insulă și a dat câte-va amănunte asupra prizonierului. El spune mai întâiu, ceea-ce este astăzi cunoscut de toți, că insula nu este alt-ceva, decât o stâncă cu totul aridă. Coliba, pe care o ocupă Dreyfus, este de lemn; ea este construită aprôpe în mijlocul insulei. Alfred Dreyfus are përul și barba albă și spinarea încovoiată. El merge cu un pas încet, încovoiat, și nu spune nimëru nicu un cuvënt. Păzitorii lui au de altfel consëmnul de a nu i vorbi nicu-odată. El are patru păzitori sub ordinele unui păzitor-șef. Ei se schimbă din două în două ore și garda este ziua și noaptea cu puscile și revolverele încărcate. Chiar în coliba lui, Dreyfus are un gardist, care nu-l părăsesce nicu un moment. Pe altă parte interiorul colibeii este ornat cu oglinzi, cari permit de a urmă ori-ce mișcare a condamnatului. Dimineța o barcă, care vine la insulă, condusă de condamnat la muncă silnică, cari cunosc acest periculos drum și, în care mai iau loc un gardian și un șoldat de marină înarmați cu revolvere, aduce mâncare pentru o și intrăgă. Lucrurile de hrană sunt depuse pe o punte, de unde Dreyfus le ia și le duce în coliba, de unde și-le prepară singur. În colibă condamnatul are la dispoziția cărți de cetit, d'er diarele îi sunt cu totul oprite.

## Revistă externă.

**Suveranii Germaniei în Ierusalim.** Cu data de 29 Octomvre se telegrafeză din Jaffa, că părechea imperială germană a fost primită cu entusiasm de populațiune, fără deosebire de rassă seu de confesiune. Cu tôte căldura mare, Suveranii au continuat călătoria lor până la Bab-el Wadi. Pe tot drumul au fost salutați de populațiune. În 30 Octomvre Suveranii Germaniei au sosit în Ierusalim la 11 ore de dimineță, și au fost primiți de o mulțime imensă. S'au dus pe jos la biserică Mormântului, unde au fost primiți de inaltul cler al tuturor riturilor. Cei trei patriarhi au pronunțat discursuri de omagii. Patriarhul latin a exprimat speranța, că marele exemplu dat de Majestatele Lor nu va rămâne fără influență prosperă pentru numele creștin. Inalții oșpeți au fost primiți cu entusiasm de cătră populație. Au vizitat apoi biserica protestantă a Mântuitorului, unde ministrul Bosse a pronunțat un discurs, făcënd lauda scopului pacnic al călătoriei Impăratului. Sëra a fost o recepție a corpului consular, a notabilităților turcesci și a demnitarilor eclesiastici. Impăratul a decorat pe toți demnitarii inalți de diferite rituri. Părechia domnitore germană au asistat la serviciul divin la biserica protestantă din Betlehem și la vizitat apoi biserica Nașterii.

**Cestiunea Fașodei.** Din Cairo se anunță, că maiorul Marchand a sosit la Kartum de unde va pleca la Cairo. Ceilalți Francesi făcënd parte din expediție au rămas la Fașoda. Plecarea lui Marchand nu se consideră ca regularea cestiunei. O notă a „Agenției Havas“ dice, că este cu desăvëșire fals, că s'ar fi dat vre-un ordin dela Paris maiorului Marchand de a părăsi Fașoda și de a merge la Cairo. Maiorul Marchand a lucrat din propria sa inițiativă.

**Mișcări antisemite în Francia.** Un grup de deputați anti-evrei adreseză țerei un manifest foarte violent, care conchide dicënd, că trebuie scăpat guvernul republican de influențele jidovesce care îl pierd și a scăpa Francia de jugul jidovesc.

**NECROLOG.** Ioan I. Scurtu, preot gror. în Șinca-nouă, în urma unei scurte și grele suferințe și-a terminat viața în 26 Octomvre 1898 la 9 ore sëra în al 67-lea an al etății și în al 40-lea al preoției. Cu inima înfrântă de durere încunoscinteză pe toți amicii și cunoscuții despre această pierdere ireparabilă adënc întristații sei fii, frați, surori, nepoți, nepôte și nenumërate rudeni de aprôpe și de departe. Rămășițele pămëntesci ale rëposatului se vor depune spre eternă odihnă în cimiterul bisericeii gr. or. din Șinca-nouă, Sâmbătă în 29 Octomvre a. c. la 10 ore a. m. Șinca-nouă, în 27 Octomvre 1898. Fiă-i țërina ușoră!

## ULTIME SCIRI.

**Varșovia, 31 Octomvre.** În spitalul „Isus“ de aici a fost adusă eră o femeie, care după 24 ore a murit. Medicii au constatat la ea *ciumă siberiană*. Spitalul și locuința femeii au fost desinfectate și s'au luat tôte mësuri de precauțiune.

**Londra, 31 Octomvre.** După comunicatele foilor, oficiul marinei a decis Joi o mare demonstrațiune navală. Mësura această se aduce în legătură cu conflictul dintre Francia și Anglia.

**Paris, 31 Octomvre.** Crisa ministerială e pe sfirșite. Lista noului ministeriu este următoarea: Dupuy președinte și interne, Freycinet rësboiu, Lokroy marină, Delcassé esterne, Lebrett justiție, Peytral finance, Leygnis instrucție publică, Guerin lucrări publice, Crauc comerț, Viger agricultură, Deloubre colonii.

## DIVERSE.

**Țiua tuturor sântilor și a morților** Fiind-că tocmai astăzi se serbeză de cătră biserica catolică de rit latin țiua tuturor sântilor și a morților, de aceea dăm mai jos pe scurt istoricul acestei țile. Serbătorea tuturor sântilor și a morților de ađi a fost introdusă de Papa Bonifaciu al IV la 609. Impăratul Phocas de pe acel timp a dăruiț Papei Bonifaciu Panteonul edificat de Agrippa, ginerele împăratului August. Papa a străformat Panteonul în biserică, sântindu o în numele Vergurei Maria și a martirilor. În acea biserică au fost aședate și reliquiele tuturor martirilor. Din incidentul sântirii bisericeii, s'a introdus serbătorea tuturor sântilor, și de-aci biserica s'a numit: „Biserica reginei tuturor sântilor“. Papa Gregoriu al IV la 827 a pus ca serbătorea țiua tuturor sântilor în biserica catolică. Biserica orientală însă în loc de serbătorea tuturor sântilor serbeză în Dumineca după Rosalii serbătorea tuturor martirilor. Originea țilei tuturor morților, după tradiție, e următoarea: Locuitorii de prin jurul Etniei s'au plâns odată unui eremit din mănăstirea din Klugn, că ei aud de multe-ori vaietul sufletelor. De aceea locuitorii au rugat pe eremiți să se rôge pentru mântuirea sufletelor celor morți. Odilo, arhimandritul (abatele) din Klugn a dat voie cător-va claustre benedictine să țină „requiem“ pentru cei morți. Papa Silvestru II la anul 999 a stabilit țiua morților pe 2 Noemvre și a ordonat tot-odată, că această ție se serbeze în tôte bisericile catolice. Impodobirea mormintelor cu flori în acea ție mai întâiu s'a făcut în Germania de sud și deja de mulți ani în München țiua morților se serbeză în modul cel mai splendid. Protestanții însă serbeză țiua ultimă a anului întru aducerea aminte de cei rëposați.

**Cetatea Habsburgilor în Elveția.** Intre romanticii munți ai Elveției se află cetatea familiară a conților de Habsburg, rămasă din străbuni. Pe când tôte alte cetăți ale altor familii de pe un timp cu aceea al familiei Habsburgilor s'au derimat deja de mult, pe atunci în cetatea Habsburgilor încă și astăzi locuiesc omeni. Habsburgii înainte cu câțiva ani au prefăcut din „Nóa cetate Habsburg“ un castel de vânătoare, care se află pe țërmul lacului „Vierwaldstatten“, aprôpe de Lucern, un palat foarte pompos, în care de present locuesce ambasadorul Statelor-Unite din Elveția. Lângă palatul frumos în stil gotic se ridică sus turnul gigantic al castelului vechiu, îmbătrënit de furtunile sutelor de ani. Al doilea castel al Habsburgilor în Elveția este renumitul *Kyburg*, după care Monarchul nostru și ađi își mai pörtă titlul princiar de Kyburg. Acest castel se află cam de 600 metri departare de orașul Winterthur, pe o colină ridicată. Zidurile castelului, casa împăratăscă, casa cavalerilor și casa domnilor sunt foarte spațioase. În odăi încă și acum se pôte locui în așa stare bună se află și turisții, cari se abat pe acolo admiră frumșea și mărimea salilor. Și ađi mai stau inchisorile seculare, și mijlocele de tortură, între care se află și o „fectoră de fer“. Mai mult a stricat dintele timpului castelului al treilea al Habsburgilor din Elveția, care se află lângă Roden. În timpul din urmă acest castel a fost renovat de guvernul contonului Aargon. Castelul până acum a fost a unui cărciumar, care întru atăta l'a negles, încât în curte s'au format coline de gunoie. Spărțurile pãrisite ale zidului acum sunt astupate cu table frumos vãpsite în colorile și cu firma casei de Habsburg. În jurul castelului au făcut parcuri și grădini, așa că castelul Habsburgilor în starea de acum e demn de însemnătatea sa istorică.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**  
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

**Dr. Sterie N. Ciurcu.**  
IX Pelkangasse Nr. — 10, Viena.  
Consultațiun cu celebritățile medicale și cu specialiști dela facultatea de medicină din Viena.

Cursul la bursa din Viena.

Din 31 Octomvre 1898.

Table with financial data including Renta ungh. de aur, Renta de corone ungh., Impr. ca'il. fer. ungh. in aur, etc.

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Noemvre 1898.

Table with financial data including Bancnota rom. Cump., Argint român. Cump., Napoleond'orl. Cump., etc.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Se caută pentru un post de administrator la o moșie mare din România, un domn diplomat al școlii de agricultură cu bune referințe știind limba română și germană.

Ofertele se vor adresa Scarlat Sturza, Gara Janca, Județul Brăila, România.

395,5 - 20.

Table with multiple columns of numbers and text, possibly a list of items or prices.

frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1898. évi November hó 26 ik napjának délelőtti 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen a megálapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezui szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. 60 törv. cz. 42 § ában jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-ministeri rendelet 8 § ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60 t. cz. 170 §-ában értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1898 évi augusztus hó 3 ik napján.

A fogarasi kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

324 1-1.

SCHUPITER kir. albró.

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. Járásbíróság, mint tlknyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Fogarasmegye árvapénztár végrehajthatónak Talaba Juon végrehajtást szenvedő elleni 116 frt. 85 kr. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíróság) területén lévő Kis-Vajdafalva község határáu tekvő a kis-vajdafalvi 63. sz. tljkvben A + 145, 146. 147 hrsz. a foglalt ingatlanból Talaba Juon Juon és neje Ungur Maria illetősége 120 frt., a 178 hrsz. egész 13 frt, 211 hrsz. egész 14 frt. 1849 hrsz. egész 11 frt. 2666 hrsz. egész 3 frt.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1898.

Large table with multiple sections: Budapest - Predeal, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș, Mureș - Bistrița, Cucerdea - Oșorhei - Regh.-săseșc., Ghiriș - Turda, Dej - Bistrița, Sibiu - Cisnădie, Clușiu - Zălau, Seps-S. Georg - Ciuc-Gyimes, Brașov - Zărnești, Brașov - Chezd - Oșorhei. Each section contains train schedules with times and prices.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se ceta de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. - Numerii încadrati cu linii mai negre însemnează orele de noapte. - Semnul <--> arată cu osul direcția, încatrău merge trenul.